

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/851/2015
Identifikačné číslo spisu:	2307217247
Dátum vydania rozhodnutia:	28.06.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Lubor Šebo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:2307217247.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne BLUECUBE, s. r. o., so sídlom Dvořákovo nábrežie 8/A, Bratislava, IČO: 44 079 583, zastúpenej advokátom JUDr. Felixom Neupauerom, so sídlom Dvořákovo nábrežie 8/A, Bratislava, proti žalovanej Západoslovenská vodárenská spoločnosť, a. s., so sídlom Nábrežie za hydrocentrálou 4, Nitra, IČO: 36 550 949, zastúpenej advokátkou JUDr. Annou Polónyovou, so sídlom Chorvátska 12, Bratislava, o náhradu nemajetkovej ujmy, o žiadosti žalobcu o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov, vedenej na Okresnom súde Galanta pod sp. zn. 16 C 546/2007, na dovolanie žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 26. mája 2015 sp. zn. 26 Co 236/2014, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiadna zo strán konania nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Trnave dovolaním napadnutým uznesením potvrdil uznesenie Okresného súdu Galanta z 19. mája 2014 č. k. 16 C 546/2007-557, ktorým žalobkyňa nebolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov. Potvrdenie uznesenia súdu prvej inštancie odôvodnil tým, že nezistil žiaden dôvod pre nesúhlas s vyslovenou argumentáciou súdu prvej inštancie. Skúmanie majetkových pomerov v prípade podnikateľských subjektov smeruje predovšetkým do majetkovej sféry a je potrebné skúmať či nejde o svojvoľné či zrejme bezúspešné uplatňovanie či bránenie práva, pričom nemožno dôsledky podnikateľského úsilia prenášať formou úľav z poplatkovej povinnosti na štát, keď takto by boli neúspešní podnikatelia zvýhodňovaní voči podnikateľom úspešným, resp. by sa mohli aj účelovo postupovať pohľadávky na podnikateľov nemajetných, u ktorých pomery odôvodňujú oslobodenie od platenia súdnych poplatkov. Odvolací súd uzavrel, že žalobkyňa ako podnikateľka musí znášať riziko podnikania, ktorým je stav prechodnej insolventnosti a toto predvídať.

2. Uznesenie odvolacieho súdu napadla žalobkyňa dovolaním 27. augusta 2015, v ktorom navrhla, aby dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu. Na odôvodnenie svojho mimoriadneho opravného

prostriedku uviedla, že tým, že súd jej nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov, jej odňal možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (s účinnosťou od 1. januára 2015 § 237 ods. 1 O.s.p.). Nesúhlasila so záverom, že nespĺňa podmienky pre oslobodenie od súdnych poplatkov, pretože ako podnikateľský subjekt musí znášať podnikateľské riziko. Rozhodnutie odvolacieho súdu považuje za nepreskúmateľné pre nedostatok odôvodnenia. V tejto súvislosti poukazuje na odňatie reálneho výkonu jej procesného práva žiadať o priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov a s tým spojenú judikatúru. Zároveň aj namietala procesnú vadu podľa § 237 písm. g/ O.s.p., keďže podľa jej názoru bol krajský súd nesprávne obsadený. Právna vec bola pred vydaním rozhodnutia už predmetom odvolacieho konania (uznesenie z 9. novembra 2010, sp. zn. 24 Co 20/2010), a preto v súlade s rozvrhom práce Krajského súdu v Trnave na rok 2014 mala byť vec po opätovnom predložení odvolaciemu súdu pridelená rovnakému senátu, ktorý vo veci rozhodoval.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok; ďalej len „CSP“), po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je potrebné odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné (§ 447 písm. c/ CSP).

4. Vzhľadom k tomu, že dovolanie bolo podané pred 1. júlom 2016 za účinnosti zákona č. 99/1963 Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“), dovolací súd postupoval v zmysle § 470 ods. 2 CSP, podľa ktorého právne účinky úkonov, ktoré nastali v konaní pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované a prípustnosť dovolania posudzoval v zmysle § 236, § 237 a § 239 O.s.p.

5. Dovolanie žalobkyne smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu. Prípustnosť dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu upravuje § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. Podľa výslovného znenia § 239 ods. 3 O.s.p. však ustanovenia odsekov 1 a 2 neplatia, ak išlo o uznesenie o príslušnosti, predbežnom opatrení, súdnych poplatkoch, oslobodení od súdnych poplatkov, prerušení alebo neprerušení konania, poriadkovej pokute, o znalcovskom, tlmočnom, o odmietnutí návrhu na zabezpečenie predmetu dôkazu vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva a o trovách konania, ako aj o tých uzneseniach vo veciach upravených Zákomom o rodine, v ktorých sa vo veci samej rozhoduje uznesením.

6. Keďže v prejednávanej veci je dovolaním žalobkyne napadnuté uznesenie odvolacieho súdu týkajúce sa nepriznania oslobodenia od súdneho konania, ktoré vykazuje znaky jedného z rozhodnutí, ktoré sú taxatívne vymenované v § 239 ods. 3 O.s.p. ako rozhodnutia, proti ktorému nebolo dovolanie prípustné, je nepochybné, že prípustnosť dovolania žalobkyne z § 239 O.s.p. vyvodiť nemožno. Dovolanie by bolo prípustné iba vtedy, ak by konanie, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, malo niektorú z vád uvedených v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. Dovolací súd sa preto osobitne zaoberal námietkami dovolateľky, že konanie trpí vadami uvedenými v § 237 písm. f/ a g/ O.s.p.

7. S prihliadnutím na zákonnú povinnosť dovolacieho súdu skúmať ex offio procesné vady podľa § 237 O.s.p. a tiež so zreteľom na námietku dovolateľky dovolací súd skúmal, či v konaní nedošlo k niektorej z týchto procesných vád. Podľa tohto ustanovenia bolo dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (aj uzneseniu), pokiaľ a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska posúdenia existencie niektorej z uvedených procesných vád ako dôvodu, ktorý zakladal prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nebolo významné tvrdenie účastníka o tom, že v konaní došlo k vade v zmysle § 237 O.s.p., ale len zistenie, že konanie bolo skutočne postihnuté takouto vadou.

8. Dovolateľka tvrdí, že pri rozhodovaní o ňou podanej žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov jej bola postupom odvolacieho súdu odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Pod odňatím možnosti pred súdom konať v zmysle tohto ustanovenia sa rozumel závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožnila realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. K odňatiu týchto práv dochádzalo v dôsledku nesprávneho - zákonu sa priečiaceho procesného postupu súdu, ktorým bol účastník vylúčený z ich realizácie.

9. Činnosť súdu, pri ktorej zistený skutkový stav podriaďuje pod skutkovú podstatu príslušnej právnej normy (v danom prípade § 138 ods. 1 O.s.p.), na základe čoho dospieva k záveru, či sa právo prizná alebo neprizná, sa označoval ako právne posudzovanie veci. Právne posúdenie veci bolo nesprávne, ak sa súd pri tejto činnosti dopustil omylu (buď v tom, že na správne zistený skutkový stav aplikoval iný právny predpis než mal, alebo ak správne aplikovaný právny predpis nesprávne interpretoval). Samotným právnym posúdením veci ale nemohlo dôjsť k odňatiu možnosti účastníka konania pred súdom konať, lebo právnym posúdením veci sa mu neodňala možnosť uplatnenia jeho procesných práv v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (viď uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 112/2001 uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 43/2003 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 50/2002 uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 1/2003). Z tohto dôvodu bolo právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov považované (len) za relevantný dovolací dôvod, ktorým možno odôvodniť procesne prípustné dovolanie, ktorý ale sám osebe nezakladal prípustnosť dovolania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

10. Pokiaľ teda dovolateľka namietala, že odvolací súd dospel k nesprávnemu právnemu záveru o nesplnení podmienok pre oslobodenie od súdnych poplatkov dovolací súd poznamenáva, že rozhodnutím o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov nebola žalobkyni odňatá možnosť pred súdom konať. Vyššie uvedený záver vyplýval z toho, že Občiansky súdny poriadok dával odňatie možnosti pred súdom konať výslovne do súvislosti s faktickým procesným postupom súdu, nie s jeho právnym posúdením určitej otázky (vrátane otázky splnenia podmienok pre oslobodenie od súdneho poplatku).

11. Pokiaľ dovolateľka v dovolaní namietala, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nedostatočne odôvodnené a je nepreskúmateľné, je potrebné poukázať na to, že na rokovaní občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté zjednocujúce stanovisko, podľa ktorého nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahovalo zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, mohlo ísť o skutočnosť, ktorá zakladala prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku. Toto stanovisko bolo uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 2/2016.

12. Najvyšší súd stotožňujúc sa v preskúmvanej veci so závermi, na ktorých spočíva predmetné stanovisko, skúmal, či v danej veci ide o taký výnimočný prípad, kedy by nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladala vada konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Najvyšší súd však nezistil, že by o takýto prípad v prejednávanej veci išlo; odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu obsahuje vysvetlenie dôvodov, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie. Žalobkyňa nedôvodne argumentuje, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné; pričom za vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalobkyne; ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom (o taký prípad tu ale nešlo).

13. Dovolateľka v dovolaní namietala nesprávne obsadenie Krajského súdu v Trnave ako odvolacieho súdu pri rozhodovaní vo veci, keď o predchádzajúcom odvolaní (pozn. dovolacieho súdu: skôr rozhodujúci v merite veci o opravnom prostriedku), na základe ktorého došlo uznesením z 24. septembra 2013 sp. zn. 24 Co 138/2012 k zrušeniu prvostupňového rozsudku a vráteniu veci na ďalšie

konanie, pričom rozhodol senát 24 Co, ktorého predsedníčkou bola JUDr. Magdaléna Krajčovičová a o ďalšom odvolaní (pozn. dovolacieho súdu: rozhodujúci o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov na základe náhodného výberu) na Krajskom súde v Trnave rozhodoval senát 26 Co, ktorému predsedala JUDr. Katarína Slováčková, čo bolo podľa jej názoru v rozpore s bodom 2 časti Všeobecných zásad a pravidiel zapisovania a pridelenia vecí platných na všetkých úsekoch Krajského súdu v Trnave pre Rozvrh práce na rok 2014.

14. K namietanému procesnému pochybeniu je potrebné uviesť, že súd treba považovať za „nesprávne obsadený“ aj vtedy keď nekoná zákonný sudca, resp. zákonní sudcovia (bližšie pozri sp. zn. 5 Cdo 441/2012, resp. nález Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 136/08). Zákonným sudcom je sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na vecne a miestne príslušnom súde a bol určený v súlade so zákonom a rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci. Ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení podľa rozvrhu práce na konanie a rozhodovanie v senáte. Zmenu v osobe zákonného sudcu možno vykonať len v súlade so zákonom a rozvrhom práce (§ 3 ods. 3, ods. 4 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov). Z konštantnej judikatúry Ústavného súdu v Slovenskej republike vyplýva, že právo osoby nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi nemožno interpretovať až tak extenzívne, aby sa spájalo s osobou jediného sudcu (bližšie pozri sp. zn. II. ÚS 15/96).

15. V odvolacom konaní konal a rozhodoval senát (§ 36 ods. 1 a ods. 3 veta za bodkočiarkou O.s.p.). Zloženie senátu sa riadi vopred stanovenými pravidlami určenými rozvrhom práce. Rozvrh práce súdu ako základný interný prostriedok rozdelenia súdnej agendy zabezpečuje právo na zákonného sudcu. Osoba sudcu, (resp. určenie i zloženie senátu) je daná rozvrhom práce vopred, teda skôr než dôjde návrh na súd.

16. Okolnosť, či prejednanie a rozhodovanie veci súdom prebehlo v zákonnom zložení, je povinný súd sledovať z úradnej povinnosti a prípadný nedostatok v zložení súdu bol podstatnou vadou konania a dôvodom prípustnosti dovolania podľa 237 písm. g/ O.s.p. V danom prípade sa však táto okolnosť nepreukázala, pričom samotná vôľa žalobkyne, aby v konaní rozhodoval iný sudca, ako ten, ktorému bola vec pridelená v súlade so zákonom a rozvrhom práce, nie je relevantná pre naplnenie tohto dovolacieho dôvodu.

17. Za účelom obstarania podkladov pre posúdenie opodstatnenosti námietky dovolateľky, dovolací súd sa oboznámil s Rozvrhom práce Krajského súdu v Trnave na rok 2014 v úplnom znení so zapracovaným dodatkom č. 8 účinným od 16. mája 2014, Všeobecnými zásadami a pravidlami zapisovania a pridelenia vecí platných na rok 2014, bod 2, v zmysle ktorého veci, zrušené odvolacím súdom a vrátené I. stupňovému súdu a znovu preložené na rozhodnutie o odvolaní o tom istom predmete rozhodovania budú zapísané do registra tomu odvolaciemu senátu (vrátane senátu ustanoveného ad hoc), ktorý vec zruší pod novou spisovou značkou. Súvislosť s pôvodnou vecou sa vyznačí v poznámke.

18. Druhovo rovnaký predmet rozhodovania zakladá výnimku z pridelenia veci náhodným výberom v odvolacej agende. Pokiaľ v prejednávanej veci v jednom prípade ide o preskúmanie uznesenia súdu prvej inštancie o nepriznaní oslobodenia od platenia súdnych poplatkov žalobkyňi (procesné rozhodnutie) a v ďalšom prípade ide o preskúmanie rozsudku súdu prvého stupňa (meritórneho rozhodnutia) nejedná sa o rovnaký predmet rozhodovania z pohľadu odvolacieho prieskumu; takýto prípad nezakladá výnimku z náhodného pridelenia vecí v odvolacej agende (rovnako tak pozri uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 169/2010).

19. Z uvedených dôvodov dovolací súd nepovažoval za dôvodnú dovoláciu námietku v zmysle § 237 písm. g/ O.s.p. o nesprávne obsadenom senáte a porušení práva žalobkyne na zákonného sudcu (senát).

20. Keďže procesná prípustnosť dovolania žalobkyne proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov žalobkyňi, nevyplývalo ani z § 239

ani z § 237 O.s.p., dovolací súd odmietol v zmysle ustanovenia § 447 písm. c/ CSP toto jej dovolanie ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

21. Dovolací súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.